

VYJÁDRĚNÍ ŠKOLITELE K DISERTAČNÍ PRÁCI MGR. KAMILY PACOVSKÉ „VINA A PROVINĚNÍ: PROBLÉM ZODPOVĚDNOSTI“

Kamilu Pacovskou znám od samého začátku jejího studia. Účastnila se v 1. ročníku mého kurzu etiky a již tehdy bylo patrné, že její zájem o morální filosofii je nejen živý, ale i bytostný. V průběhu studia jsem ji poznala i na osobní úrovni, a to nejenom pracovně ale i skrze její aktivity v rámci katedry. Její ochota obětovat svůj čas možnému vylepšení věcí kolem sebe, spojená s nemalým organizačním talentem se projevovala jak během studia tak i po započatí její práce jako učitel. Tato aktivní „morálně strukturovaná otevřenost světu je důležitým aspektem jejího života.

Její zájem o etiku trval během celého studia a kulminoval ve výběru etického tématu pro diplomovou práci. Tehdy se také vyhranilo její zaměření na tzv. analytickou anglofonní filosofii. Diplomovou práci, kterou psala pod mým vedením, rozvrhla samostatně a věnovala ji detailnímu rozpracování problematiky charakteru (morální) hodnoty.

Po ukončení magisterského studia byla přijata do interního doktorského studia na Filozofické fakultě a do externího studia na matematicko-fyzické fakultě UK. Jejím výchozím tématem byla problematika objektivní hodnoty, což jistým způsobem navazovalo na otázky diplomové práce. Po čase si uvědomila, že se s tímto tématem v dané podobě nedokáže ztotožnit. Ujasňovat se jí to začalo během jednosemestrálního pobytu v Glasgowě roku 2006, který jí v mnoha ohledech nabídl nový pohled na filosofickou práci. Po návratu do Prahy ještě nějaký čas pokračovala, ale krátce před odjezdem na jednoroční pobyt do Edinburku v létě 2008 se rozhodla téma změnit a přejít z primárně kognitivní oblasti do oblasti, která je více propojena s morální psychologií.

Téma, pro které se tehdy rozhodla byla otázka odpuštění, což ji rychle přivedlo k problematice provinění a viny. Zpočátku byla zaměřena na provinění v sebeklamu, jehož diskuse byla založena na literárním příkladu. Toto zaměření s sebou však neslo metodologický problém: jak propojit přemýšlení o „hutných“ příkladech, ať už z literatury nebo ze života, s abstraktními obecnými požadavky filosofie. Pokus vypořádat se s tím ji pak dovedl k obecnější rovině provinění a soudu: k otázkám záměru a zodpovědnosti, a tudíž jednání. Dizertace je nakonec z velké části věnována rozpracování právě této problematiky – vztahu mezi schopností, zodpovědností, záměrem náhodou a vinou. Původní otázka sebeklamného provinění (která je tématem poslední kapitoly) sice zůstává v pozadí ale spolu s otázkou náhody nese kritickou linii dizertace: poukaz na nedostatečnost pojmu záměrného provinění či – obecněji – záměrného jednání, pro vysvětlení provinění a viny, a nutnost přihlídnout k charakteru jakožto komplexu vnímání, cítění, myšlení a chtění, v jehož rámci vyvstává naše jednání jako takové. Přesunutí zájmu z individuálního skutku na charakter, neboli zasazení skutku do širšího kontextu charakteru, vyžaduje ujasnění pojmu zodpovědnosti či souditelnosti a spolu s tím také toho, co je „v naší moci“.

Práce se nakonec rozrostla natolik, že nedošlo k vypořádání se s problematikou odpuštění. Naštěstí je však dizertační práce začátkem, a ne koncem vlastní filosofické práce – do které přejí Kamilu Pacovskou hodně zdarů.

V Praze 3. března 2013

Marina Barabas (Ph.D.)